

Arbetsordning för inrättande, revidering och avveckling av utbildningsprogram

Fastställd av Utbildnings- och forskningsnämnden
2012-02-08
Dnr 2011/566

Innehåll

Del I.....	3
Allmänna bestämmelser.....	3
Grundförutsättning för utbildningsprogram.....	3
Huvudområden i utbildningsprogram	4
Del II.....	5
Inrättande av nya utbildningsprogram	5
Revidering av utbildningsprogram	5
Avveckling av utbildningsprogram	5
Ansökan om nytt utbildningsprogram.....	6
Del III.....	7
Fastställande av utbildningsplaner.....	7
Mall för utbildningsplan	7

Del I

Allmänna bestämmelser

Högskoleutbildning regleras i Högskolelagen (SFS 1992:1434) samt i Högskoleförordningen (SFS 1993:100)

Utbildningen på grundnivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper. Om det gäller konstnärliga utbildningar kan regeringen besluta om undantag.

Högskoleutbildning tar sin utgångspunkt i Högskolelagen som anger att utbildning ska vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet.

”Utbildning på grundnivå ska utveckla studenternas
- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser ska studenterna, utöver kunskaper och
färdigheter, utveckla förmåga att
- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.”¹

Den utbildning som studenterna erhåller på grundnivå eller motsvarande ska väsentligen ligga till grund för utbildning på avancerad nivå. Övergången mellan grundnivå och avancerad nivå ska kännetecknas av progression.

”Utbildning på avancerad nivå ska innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och
förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och ska, utöver vad som gäller för
utbildning på grundnivå,
- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda
kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser,
frågeställningar och situationer, och
- utveckla studenters förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav
på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete.”²

Högskoleutbildning ska anges i högskolepoäng (hp.) där ett normalt studieår om 40 veckor motsvarar 60 hp.

Grundförutsättning för utbildningsprogram

Ett utbildningsprogram utgörs enligt Högskoleförordningen av ett antal kurser som har förts samman. ”All utbildning på grundnivå och avancerad nivå skall bedrivas i form av kurser. Kurser

¹ HL 1:8

² HL 1:9

*får sammanföras till utbildningsprogram.*³ I vid bemärkelse kan ett utbildningsprogram ses som en planerad studiegång som avser att ge studenterna viss kunskap inom ett avgränsat område. Detta synsätt får stöd i examensordningen som anger att en student för att uppnå en viss examen ska erhålla fördjupade kunskaper inom ett huvudområde samt uppnå ett visst antal högskolepoäng.

Om kurser sammanförs till ett utbildningsprogram ska det finnas en utbildningsplan. För kurserna inom programmet ska det finnas kursplaner.⁴ Utbildningsplanen ska, förutom att ange de kurser som utbildningsprogrammet omfattar, beskriva de krav på förkunskaper och andra villkor som gäller för att bli antagen samt övriga föreskrifter som behövs.⁵

De studenter som sökt till och blivit antagna till ett utbildningsprogram har förtur till de i programmet ingående kurserna. Förkunskapskraven till de i programmet inledande kurserna kan därför inte överstiga de krav som anges i utbildningsplanen. Kurser inom programmet kan dock utgöra förkunskapskrav för vidare studier i syfte att erhålla progression.

Kursplanernas utformning och innehåll ska följa Högskolans kursplanedatabas. Fastställande av kursplaner åligger nämnden men kan delegeras till akademichef. Vid delegation ska akademichefens beredning av kursplaner innefatta behandling i akademirådet samt att godkännande av ämnesansvarig ska föreligga.

Kurs- och utbildningsplaner betraktas som föreskrifter, dvs. regler som är bindande för såväl högskolans personal som för studenterna. Enligt HSV är det att anse som en grundläggande princip att föreskrifter utfärdade av en svensk myndighet ska vara avfattade på svenska.⁶

Kursplaner och utbildningsplaner kan och bör i tillämpliga fall översättas till engelska då de riktar sig till engelsktalande studenter eller till studenter som inte behärskar det svenska språket. Det är den kurs/programgivande akademien som ansvarar för att en översättning görs och att denna utgår från beslutad kurs/utbildningsplan.

Huvudområden i utbildningsprogram

Sedan 1 juli 2007 används termen huvudområde i stället för huvudämne för att beskriva de fördjupade studierna som studenten bedriver. För samtliga generella och konstnärliga examina, utom högskoleexamen eller konstnärlig högskoleexamen, krävs fördjupning inom huvudområdet. Ett huvudområde är ett avgränsat kunskapsområde och kan bestå av ett eller flera ämnen. Generellt gäller att huvudområdet ska kunna beskrivas som ett kunskapsområde med egen benämning. Högskoleverkets definition lyder: *"avgränsat område som en student i sin examen huvudsakligen fördjupar sig inom."*⁷

Utbildnings- och forskningsnämnden har att särskilt tillse att huvudområden som inrättas är vetenskapligt accepterade vad avser innehåll och nivå. Innan ett utbildningsprogram inrättas ska

³ HF 6:13

⁴ HF 6:16

⁵ HF 6:17

⁶ Tillsynsbesöket vid Blekinge tekniska högskola 2006, Högskoleverkets rapportserie 2007:38 R

⁷ <http://www.hsv.se/densvenskahogskolan/sveengordbok/termer/h/huvudomrade.4.880c3ba1194d1b806c800034696.html>, (2011-01-13)

utbildningsprogrammets huvudområde vara granskat och godkänt av Utbildnings- och forskningsnämnden samt inrättat av rektor. Anvisningar för inrättande av huvudområde regleras i *Arbetsordning för inrättande och avveckling av huvudområden, dnr: 70-656/10*.

Del II

Inrättande av nya utbildningsprogram

Inför beslut av högskolestyrelsen ska nämnden bedöma akademiernas förslag till förändringar i utbildningsutbudet. Generella utgångspunkter för bedömningen är högskolans verksamhetsidé, vision och mål. Utöver detta ska kvalitetsmål och indikatorer utgöra grund för granskning och rekommendation inför högskolestyrelsens beslut.

Det operativa ansvaret vad gäller beredning av ärendet inför nämndens bedömning åvilar utbildnings- och forskningskansliet (UFK).

Förslag på inrättande av nya utbildningsprogram ska inlämnas till UFK av akademichef efter hörande av akademiråd. UFK granskar förslaget och bereder ärendet inför nämndens bedömning. Ansökan ska inlämnas till UFK minst fyra veckor innan utsatt nämndsammanträde, dock senast till 15 maj. UFK bör adjungera nämndledamöter och/eller ämneskompetenta till en arbetsgrupp.

För att kunna bedöma förslag på nya utbildningsprogram behöver nämnden erhålla underlag i form av *ansökan om nytt utbildningsprogram* samt *förslag* på utbildningsplan med tillhörande *förslag* på kursplaner. Innehållsmässigt ska dessa två delar ge den information som krävs för att kunna bedöma om programmets mål uppfylls genom kursernas mål och innehåll samt att godtagbar vetenskaplig nivå uppnås.

Revidering av utbildningsprogram

Revidering av ett utbildningsprogram föreligger då kurser inom ett program ändras. Revideringar ska fastställas av nämnden innan de kan komma att gälla. Övriga ändringar såsom ändring av examen, mål eller behörigheter innebär större förändringar och föranleder att en ny utbildningsplan fastställs. Om en akademi önskar revidera en utbildningsplan ska den reviderade utbildningsplanen inges till UFK minst tre veckor innan utsatt nämndsammanträde. I underlaget ska det tydligt framgå vad som är reviderat och anledningen till revideringen.

Avveckling av utbildningsprogram

Avveckling av ett utbildningsprogram sker normalt efter initiativ från ansvarig akademichef. Vid avveckling av ett utbildningsprogram är det av största vikt att en konsekvensbeskrivning finns framtagen där de berörda studenters situation är utredd och att studenterna är informerade om vilka konsekvenser avveckling får för deras möjlighet att avsluta sina studier enligt gällande utbildningsplan. I informationen till studenterna ska det framgå hur länge kurser inom programmet kommer att ges, återstående examinationstillfällen⁸, tid för kompletteringar och i övrigt den information som studenter behöver för att kunna ta tillvara sin rätt.

⁸ Enligt HF har studenten rätt till minst fem examinationstillfällen.

Avveckling av program sker genom att det program som ska avvecklas inte längre upptas i det förslag till programutbud som akademierna lämnar till nämnden samt en notering om detta.

Ansökan om nytt utbildningsprogram

Ansökan om nytt utbildningsprogram utgör grunden för nämndens beslut att föreslå högskolestyrelsen ett programutbud.

En ansökan om inrättade av *nytt* utbildningsprogram ska följa angiven disposition;

1. Allmänna uppgifter

1.1 Programmets namn

1.2 Anknytning till Högskolans profil/profiler

Beskrivning av hur programmet anknyter till och stärker Högskolans profil/profiler.

1.3 Programmets huvudområde

Kort beskrivning av programmets huvudområde. Huvudområde ska vara inrättat innan förslag till nytt program framläggs.

1.4 Programmets forskningsanknytning

Hur ser programmets forskningsanknytning ut?

1.5 Samarbete med andra program inom HiG

Här anges vilka andra program vid HiG som samarbete kommer att ske med och på vilket sätt samarbetet är tänkt att ske.

1.6 Samarbete med andra lärosäten

Om samarbete med andra lärosäten sker ska det anges och på vilket sätt som samarbete kommer att ske.

1.7 Berört akademiråd stödjer förslaget

Protokoll från akademirådet bifogas ansökan.

2 Utbildningsbehovet

2.1 Studenternas efterfrågan

Uppgifter om studenternas efterfrågan för föreslagen utbildning bör i möjligaste mån kvantifieras. Det kan ske genom jämförelser med andra lärosäten eller utbildning med liknande utbildningsinnehåll. Om det inte finns något jämförelsematerial bör en beskrivning göras av rekryteringsunderlaget.

2.2 Arbetsmarknad

Här ges en beskrivning av hur arbetsmarknaden ser ut och vilken efterfrågan det finns för den kompetens som utbildningsprogrammet avser att leda fram till. Underlag i form av statistik från Arbetsförmedlingen, SCB o. dyl. kan användas.

2.3 Progression mellan utbildningsnivåer

Beskrivning av vilka möjligheter som föreligger för att gå vidare till avancerad nivå alt.

forskarstudier.

2.4 Strategiska bedömningar

Beskrivning av hur programförslaget förhåller sig till Högskolans utbildnings- och forskningsstrategi.

2.5 Förslag på antal utbildningsplatser

En beskrivning av hur många utbildningsplatser som akademien avser att avsätta till utbildningsprogrammet.

3. Lärarresurser

Här anges vilken undervisningskapacitet och kompetens som finns att tillgå och som kommer att undervisa i programmet samt deras ämnes- och akademitillhörighet.

4. Resurser

Här beskrivs Högskolans förmåga att genomföra utbildningen med hänsyn till lokaliteter och utrustning. Andra relevanta aspekter som har fokus på programmets verksamhet kan anges här.

5. Förslag på utbildningsplan enligt mall

I utbildningsplanen beskrivs programförslagets struktur och innehåll. Beslut om utbildningsplan fattas efter att Högskolestyrelsen beslutat om programutbudet.

Del III

Fastställande av utbildningsplaner

Fastställande av utbildningsplaner är skilt från beslutet om förslag på programutbud. Det innebär att Utbildnings- och forskningsnämnden efter att högskolestyrelsen beslutat om programutbudet har att besluta om utbildningsplaner. Beredningen sker av UFK i dialog med berörd utbildningsledare.

UFK bör adjungera nämndledamöter och/eller ämneskunniga till en arbetsgrupp.

För fastställande av utbildningsplaner för nya utbildningsprogram gäller att minst första årets kurser ska vara fastställda samt att förslag till kursplaner ska föreligga för övriga år.

Förslag på utbildningsplaner granskas utifrån formalia och innehåll. Den innehållsliga granskningen ska ta sin utgångspunkt i om utbildningens mål uppfylls genom de i programmet ingående kurserna.

Om antagning till programmet bygger på särskilt urval ska underlag i form av kopia på ansökan/tillståndet till Högskolverket bifogas.

Mall för utbildningsplan

Utbildningsplanen ska följa mallen (se bilaga).

Utbildningsplan

För

[Programmets namn] [antal högskolepoäng]
[Engelsk översättning] [antal ECTS credits]

Programkod: [programkod]
Inriktningskod: [inriktningskod/er]
Nivå: [grundnivå/avancerad nivå]
Fastställd: [åååå-mm-dd]
Senast reviderad: [åååå-mm-dd]
Gäller från: [termin – åååå]
Ärendenummer: [HiG2012/xxxx]
Fastställd av: Utbildnings- och forskningsnämnden

Behörighetskrav

[Ange områdesbehörighet, om särskilt urval förekommer ska det anges samt att kopia på ansökan/tillståndet biläggs utbildningsplanen]

Omfattning

[Enligt examensordning HF, bilaga 2, för den aktuella examen]

Mål

[Enligt examensordningen HF, bilaga 2, för den aktuella examen]

Kunskap och förståelse

För [examen] skall studenten

Färdighet och förmåga

För [examen] skall studenten

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För [examen] skall studenten

Självständigt arbete (examensarbete)

Övrigt/programspecifika mål

[Här kan ett *fåtal* programspecifika mål anges som går *utöver* HF:s generella mål]

Se även lokal examensordning.

Programmets innehåll och upplägg

[En övergripande och koncis beskrivning av utbildningens huvudsakliga upplägg, syfte, huvudområde, samt progression]

Kurser

År 1

Kurskod	Kursnamn	Fördjupning	Högskolepoäng	Huvudområde
[ange kurskod]	[ange kursnamn]	[ex. G1N]	[ange hp.]	[ange h-område]

År 2

Kurskod	Kursnamn	Fördjupning	Högskolepoäng	Huvudområde
[ange kurskod]	[ange kursnamn]	[ex. G1N]	[ange hp.]	[ange h-område]

År 3

Kurskod	Kursnamn	Fördjupning	Högskolepoäng	Huvudområde
[ange kurskod]	[ange kursnamn]	[ex. G1N]	[ange hp.]	[ange h-område]

Examen

Den som med godkänt resultat fullgjort programmets samtliga kurser uppfyller kraven för [ange examen] [huvudområde]
[engelsk översättning]

Studentinflytande och utvärdering

Utbildningsråd ska knytas till utbildningsprogrammet. Utbildningsledaren ska ingå i rådet och vara ordförande och sammankallande. Utbildningsrådets syfte är att ge studenter och företrädare för yrkesliv/samhälle inflytande över utbildningsprogrammen.

Programstudenterna ska årligen ges möjlighet att lämna synpunkter på utbildningsprogrammet genom en programutvärdering. Programutvärderingen ska ske genom användandet av högskolegemensamt utvärderingsverktyg. Sammanställning av utvärderingsresultatet ska lämnas till Utbildnings- och forskningsnämnden.

Övrigt

Övergångsbestämmelser och andra föreskrifter som ev. behövs, till exempel

- tillgodoräknande
- studieuppehåll
- information om verksamhetsförlagd utbildning